

Tale ved 40-års-jubileet

Kirkens SOS i Trøndelag vil takke Jorun Rathe for hennes innsats. Jorun var første daglige leder i Kirkens SOS i Trøndelag i perioden 1979 til 1988. Jorun bidro sterkt til å legge grunnlaget for krisetelefontjenesten som siden 1979 har vært operativ. I den første tiden var krisetelefonen åpen hver natt for mennesker som trenger noen å snakke med. Jorun var opptatt av at dette var et kirkelig tilbud. I november 2014 var Jorun på besøk på vårt senter. Hun hadde fortsatt klare tanker om dette tilbudet og ga uttrykk for at hun selv hadde lært mye gjennom de 12 årene hun var aktiv i Kirkens SOS. Kirkens SOS stod hennes hjerte nært. Hun kalte det sitt hjertebarn. Både ved 30-årsjubileet i 2009 og 40-årsjubileet i 2019 holdt hun en fantastisk tale for medarbeiderne, som ble et av kveldens høydepunkt. Vi er glade for å ha hatt slike som Jorun som har satt gode spor i arbeidet og som har bidratt til at Kirkens SOS den dag i dag er en svært livskraftig organisasjon.

40 år med Kirkens SOS her hos oss. Hva har disse årene inneholdt ?

Hva har de betydd for mennesker som har stanset en stund hos oss i telefonen ?

Hva har de betydd for oss? For deg og meg? Hvem er det som gir, og hvem er det som får ?

Vi er alle vekselvis sterke og svake, alt etter hvordan livet har fart med oss. Vi behøver alle en medvandrer, men ikke alle har det. Derfor er din tjeneste viktig for kirken, for samfunnet, for din innringer, for deg! Møtet mellom 2 personer betyr alltid noe....., negativt eller positivt.

Jeg husker godt forventningen jeg hadde da jeg deltok i møtet i Tempe kirke 16.oktober 1978

Et utvalg hadde forberedt start av tjenesten og arbeidet med utforming og gjennomføring av kurs. I England hadde sykehusprest John Mauritzen studert The Samaritans.

Han refererte til presten som fortalte om en ung kvinne som hadde tatt sitt eget liv, og om sin egen reaksjon: -«Hadde hun bare ringt meg!!» Det ble begynnelsen til The Samaritans, som senere ble mønster for telefontjenesten over store deler av verden.

Utvalget tok utgangspunkt i arbeidet slik de praktiserte det i Oslo og Kristiansand, som var de første sentrene her i Norge. Hovedtanken og temaene for de 12 kurskveldene ble vedtatt på styremøtet 28.september. Kurskveldene ble holdt på Dronning Mauds Minne, hvor rom ble stilt gratis både for kurs og medarbeidersamlinger. Det ble lærerike kvelder med temaer fra det meste vi kunne møte i telefonen. Det var listet opp hvilke skriftsteder som skulle leses foran hver kurskveld. Viktige innslag var samtale i grupper og rollespill. Siste kurskveld var det rollespill over telefonen, en forsmak på hva som ventet oss. Denne kvelden ble kontrakten underskrevet av medarbeiderne, vaktlistene delt ut og det første møtet i de oppsatte gruppene bestemt. Deltakelse i grupper var obligatorisk. Blåboka, som alle fikk, inneholdt også Bønn for Kirkens SOS og Statutter for Kirkens SOS Trondheim. Kirkens SOS var i gang med aktiv tjeneste.

Domkirken menighet hadde stilt 2 små rom til disposisjon i Waisenhuset. Det var til stor hjelp og støtte de første årene hvor entusiasmen og oppfinnsomheten var stor, men økonomien heller skral. En av de første ting som ble anskaffet var en makulator. Jeg tror vi fikk den gratis. Ellers var vi avhengig av gaver som f.eks. 2 pent brukte skrivemaskiner fra en bank 1 kopieringsmaskin av tvilsom kvalitet, gratis frimerker, kaffe og mat med mer. Lenge arbeidet regnskapsfører og revisor gratis. Alle de 12 foredragsholdere med spesiell kompetanse stilte opp gratis. Jeg kan ikke huske at noen sa nei enda det eneste honoraret var en bok som senteret selv hadde fått fra et boklegat.

Hva snakket innringerne om den gangen ? Psykiske problemer og ensomhet toppet statistikken. Problemer omkring rusmidler tok stor plass. Vanskeligheter rundt samliv og ekteskap var ofte tema. Mishandling og overgrep hadde en sterk økning fra 1988. Samme år ble det notert over 4000 samtaler

Til å begynne med startet kveldsvakten klokken 19.00 og varte til klokken 23.00 med 2 på vakt på nettene. Nattevakten fra klokken 23.00 til klokken 7.00 neste morgen. Det var lov å sove i en oppreid seg hvis det ikke ringte hos begge vaktene samtidig. På åttitallet var det i en periode 75 lege og 25 prester eller diakoner på vakt om natten.

Jeg husker godt en av de første samtalene jeg hadde. Med telefonen foran meg håpet jeg nesten at ingen ville ringe, selv om det allerede var kunngjort at Kirkens SOS var åpen for samtale. Det ringte snart. Hun hadde mye å snakke om. Hun snakket og snakket. Innimellom spurte hun «Er du der?» Jeg fikk så vidt skutt inn et ja, før hun fortsatte. Etter å ha snakket uavbrutt i tre kvarter pustet hun dypt og utbrøt: «Tusen takk for samtalen!»

Etter hvert som tilbudet ble bedre kjent, ble det også mer å gjøre. Kirkens SOS hadde helt fra begynnelsen av hatt stor «goodwill». Vi hadde et godt samarbeid med politi, legevakt, psykiatrisk sykehus, sosialkontor, familierådgivings-kontor, Kirkens Familievern, samt prester og menigheter. Etter hvert bedret også økonomien seg. Vi hadde mennesker som talte vår sak. Vi kom inn på kommunens budsjett. Det første offentlige tilskudd var på kr. 15000. Ti år senere var kommunal og statlig støtte kommet opp i kr. 260.000. Da var alle de 11 sentrene kommet med på Sosialdepartementets budsjett, takket være Landsutvalgets innsats. Samtidig fikk vi gaver fra mange forskjellige legater, god hjelp fra Adolf Øiens fond m.fl. Et år fikk vi kroner 1000 som var avkastning fra noe som het Brændevins-samlaget. Vi var litt i tvil om vi kunne ta mot det, men vi trengte tilskuddet.

Vi syntes det passet bedre med gaven fra legatet «Christi Kjærlighed». Alle eierne, det vil si menighetene i Trondheim, Klæbu og Malvik, forpliktet seg på et visst beløp hvert år.

Har dere forresten hørt om mannen som kom til presten med sine problemer, og presten som sa: «Du trenger nok litt sjelesorg.» Og mannen som ulykkelig svarte: «Nei nå har jeg hatt sorger hele mitt liv, skal jeg nå også ha sjelesorg?»

Det ble et stort dugnadsarbeid før vi kunne flytte inn i Sverres gate. Og folk stilte villig opp. Det ble reparert og malt, lagt nye gulv og installert telefoner. Litt vemodig å forlate Waisenhuset og de som arbeidet der. Både prestene og andre ansatte hadde vist stor forståelse og velvilje for vår tjeneste. Men KSOS hadde behov for større plass enn Domkirken menighet med de 2 rommene de hadde lånt oss. Nå hadde vi 2 vaktrom, kombinert oppholdsrom og kjøkken med kjøleskap pluss et stort nok kontor. Forholdene var lagt godt til rette både for frivillige og oss 2 ansatte. Vi ble kreative og oppfinnsomme. Fikk tillatelse til å sette opp klistremerker i telefonkioskene rundt om i byen. fikk produsert fyrstikkesker med teksten: «Kirkens SOS har tid til å snakke med deg.», ble intervjuet i radio og aviser, hadde møter med andre hjelpeinstanser. Bispedømmerrådet sto til disposisjon med råd og veiledning. Med hjelp av et boklegat fikk vi bygd opp en boksamling. Den ble flittig brukt av medarbeiderne. Som nå utgjorde 8-9 årsverk uten synlig godtgjørelse.

Hvor mange ord er sagt? Hvor mange tårer falt? Hvor mange bønner bedt ?

Å kunne bringe litt håp, hjelp til å gjøre noe med en fastlåst situasjon, hjelp til å orke å leve videre, bruke seg selv til å gi et medmenneske litt verdighet med vår egen sårbarhet, empati og styrke. Derfor var det og er det viktig også å arbeide med seg selv for å vokse, for å endre

på fastlåste holdninger hvis de ikke er gode, verken for oss eller vår neste. Gruppene var uhyre viktig til gjensidig utvikling, forståelse og glede i tjenesten.

Mitt 12-årige engasjement har vært en av de viktigste epokene i livet mitt. I samtalene møtte jeg ofte meg selv, møtte min utålmodighet, min sympati eller antipati, følelser jeg måtte jobbe med fordi de var til skade både for meg og den andre. Det skal ikke inn i noen statistikk, men skal føres på takknemlighetens konto. Vel husker jeg også samtaler som ikke var gode, verken for innringeren eller dem jeg møtte i andre sammenhenger. Men utsagn som: «Dette har jeg ikke sagt til noe menneske før.», var en tillitserklæring til oss i telefonen. Ordene bak ordene. Det begynner ikke med det vanskeligste først. Og det er kort vei mellom dårlig selvtillit og arroganse. Om det ikke følte som hjelp fra vår side i det hele tatt, så var vi der. I TILFELLE!

Bruk vakter og gruppesamtaler som timer i livets skole, til å få større perspektiv også på ditt eget liv. Få litt kjennskap til hva som rører seg i samfunnet, til vekst og utvikling også for deg selv. Du er en nødvendig brikke i tjenesten. Tenk stort om den! Må Gud velsigne det videre arbeidet slik Han har gjort det i 40 år. For Kirkens SOS er viktigere enn noensinne!

Jorun Rathe